

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 144/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 11C/12/2018 zo 4. septembra 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/12/2018 a žiada zrušiť uznesenie okresného súdu sp. zn. 11C/12/2018 zo 4. septembra 2023 a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je dcérou pôvodnej žalobkyne ([REDAKOVANÉ]) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 11C/12/2018 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Pôvodná žalobkyňa v priebehu konania zomrela 21. novembra 2018. Dedičské konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 11D/197/2018 bolo zastavené uznesením z 20. júla 2023 (právoplatne skončené 11. augusta 2023) z dôvodu, že poručiiteľka nezanechala žiaden majetok. Z bodu 7 tohto uznesenia vyplýva, že sťažovateľka prichádza do úvahy ako jedna zo zákonných dedičov, aj ako jediná zvätná dedička.

3. Právny zástupca sťažovateľky podaním zo 4. augusta 2021 navrhol pokračovanie v konaní so sťažovateľkou ako s dedičkou zomrelej žalobkyne. Okresný súd vyjadrením zo 17. augusta 2021 oznámil sťažovateľke, že právne nástupníctvo po žalobkyňi je toho času sporné, pretože by sa dedičkou mohla stať aj žalovaná, a preto považuje otázku okruhu dedičov riešenú v súvisiacom dedičskom konaní za podstatnú pre ďalšie konanie a je potrebné vyčkať do právoplatného rozhodnutia v dedičskej veci. V danom prípade preto povaha sporu nepripúšťa, aby sa v konaní pokračovalo aj pred skončením konania o dedičstve.

4. Okresný súd napadnutým uznesením zo 4. septembra 2023 konanie o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti zastavil s odôvodnením, že žalobkyňa stratila spôsobilosť mať práva a povinnosti pred právoplatným skončením konania, pričom nezanechala dedičov, s ktorými by súd mohol v konaní pokračovať, keďže dedičské konanie bolo zastavené pre nedostatok majetku. Tento nedostatok procesnej podmienky konania nemožno odstrániť.

5. Sťažovateľka k ústavnej sťažnosti pripojila oznámenie okresného súdu zo 6. novembra 2023 adresované právnomu zástupcovi sťažovateľky, že konanie vedené pod sp. zn. 11C/12/2018 bolo právoplatne skončené 5. októbra 2023, preto návrh na pokračovanie v konaní so sťažovateľkou z 31. októbra 2023 okresný súd považuje za bezpredmetný a v prílohe zaslal na vedomie zastavujúce uznesenie.

6. Na základe podnetu sťažovateľky podal na Najvyššom súde Slovenskej republiky 8. januára 2024 Generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo zastavené konanie o určenie vlastníctva. Dovolanie generálneho prokurátora bolo odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 9CdoGp/1/2024 z 30. októbra 2024, ktoré nadobudlo právoplatnosť 18. novembra 2024, z dôvodu jeho neprípustnosti, keďže sťažovateľka nepodala proti napadnutému uzneseniu okresného súdu v zákonnej lehote odvolanie, a preto najvyšší súd považoval neskoršiu procesnú aktivitu generálneho prokurátora za nenáležitú.

7. Sťažovateľka sa už v minulosti obrátila na ústavný súd so sťažnosťou, ktorou namietala porušenie rovnakých práv rovnakým postupom a uznesením okresného súdu. Jej ústavnú sťažnosť ústavný súd odmietol uznesením č. k. II. ÚS 270/2024-27 z 8. októbra 2024 z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže napadnuté uznesenie okresného súdu bolo v tom čase predmetom súdneho prieskumu najvyššieho súdu v konaní o dovolaní generálneho prokurátora vedeného pod sp. zn. 9CdoGp/1/2024 a toto konanie nebolo ešte právoplatne skončené. Ústavný súd zároveň uviedol, že jeho právomoc bude aktivovaná až po skončení konania všeobecného súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka po rekapitulácii skutkového stavu a citácii príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a judikatúry ústavného súdu a najvyššieho súdu uvádza,

že konaním okresného súdu, ktorý prekážku brániacu v pokračovaní v napadnutom konaní neposúdil správne a nesprávne konanie zastavil, došlo z jeho strany k odmietnutiu spravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým postupom a uznesením okresného súdu o zastavení konania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, resp. aplikácie § 63 ods. 2 CSP v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu.

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. V prvom rade ústavný súd považuje za potrebné vysporiadať sa s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je návrh na začatie konania neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

12. V konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je identita veci daná zhodou základných práv a slobôd, ktorých porušenie žiada sťažovateľ vysloviť, identitou rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa, identitou rozhodujúcich skutkových okolností a dôvodov (§ 45 zákona o ústavnom súde) týkajúcich sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa a identitou účastníkov konania pred ústavným súdom (porov. Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 325.).

13. Ako už bolo uvedené, o identickej veci sťažovateľky (v ktorej žiadala z rovnakých dôvodov vysloviť porušenia zhodných základných práv a slobôd identickým uznesením okresného súdu) už ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 270/2024-27 z 8. októbra 2024.

14. Ústavný súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti takmer identický obsah oboch ústavných sťažností, skutočnosť, že k obojm ústavným sťažnostiam bolo pripojené rovnaké splnomocnenie z 13. decembra 2023 a že k aktuálnej ústavnej sťažnosti neboli pripojené žiadne prílohy.

15. Prekážka rozhodnutej veci (*res iudicata*) sa prirodzene týka najmä vecí, o ktorých ústavný súd rozhodol meritórne. Nevzťahuje sa na prípady, keď sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už tieto podmienky boli splnené. Nebráni teda podaniu návrhu na začatie konania vo veci identickej s vecou, v ktorej bol návrh na začatie konania v rámci predbežného prerokovania odmietnutý, ktorá bola skončená uznesením ústavného súdu o zastavení konania, prípadne s vecou, v ktorej bol návrh na začatie konania zamietnutý z procesných dôvodov, ak po podaní ďalšieho návrhu podmienky konania boli splnené. Uvedené, samozrejme, neprichádza do úvahy, ak bolo konanie v predchádzajúcej veci skončené rozhodnutím procesnej povahy pre taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť (môže ísť napríklad o nedostatok právomoci ústavného súdu či zmeškanie lehoty na podanie návrhu ústavnému súdu). V takýchto

prípadoch neprichádza do úvahy, aby pri opätovnom podaní návrhu na začatie konania už boli podmienky konania splnené a zároveň išlo (z hľadiska skúmania prekážky *rei iudicatae*) o totožnú vec (porov. tamtiež s. 324).

16. Z bodu 14 citovaného uznesenia ústavného súdu vyplýva, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

17. Ústavný súd poukazuje na svoju rozhodovaciu prax, v zmysle ktorej, ak už rozhodol o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa tak, že ju odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie, je aktuálna ústavná sťažnosť v rozsahu posudzovanom v predchádzajúcom uznesení neprípustná v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde (porov. I. ÚS 41/2025). Navyše, vyslovil, že rozhodnutie o odmietnutí ústavnej sťažnosti pre nedostatok právomoci nemožno považovať za rozhodnutie „o podmienkach konania“, ktoré by bolo možné dodatočne splniť (porov. II. ÚS 640/2024).

18. Rešpektujúc znenie príslušných ustanovení zákona o ústavnom súde v spojení s názorom právnej vedy aj vlastnej judikatúry, je tak v okolnostiach prerokúvanej veci prítomný dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

19. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je však zrejmé, že za obdobného skutkového stavu (podanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o výške náhrady trov konania a zároveň podnetu generálnemu prokurátorovi na podanie dovolania) prichádza do úvahy aj odlišný procesný postup. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 70/2025 zo 6. februára 2025 takúto ústavnú sťažnosť kvalifikoval ako podanú predčasne, pretože o ochrane sťažovateľom označených práv, ktorých vyslovenia porušenia sa v konaní pred ústavným súdom domáha, bude najprv rozhodovať najvyšší súd. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju *rationae temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (porov. III. ÚS 70/2025, *mutatis mutandis* aj uznesenie č. k. I. ÚS 618/2022-35 z 10. novembra 2022 pri súčasnom podaní ústavnej sťažnosti a dovolania).

20. Uplatňujúc materiálne chápanie ochrany základných práv a slobôd, ústavný súd nepovažoval za vhodné pričítať na ťarchu sťažovateľky rozhodnutie o jednom z možných procesných postupov, ktorý napokon uznesením č. k. II. ÚS 270/2024 ústavný súd zvolil.

21. Na podporu svojho prístupu, nad rámec uvedeného, ústavný súd uvádza, že k odmietnutiu predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľky došlo po tom, čo ústavný súd jej ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 270/2024-13 z 28. mája 2024.

22. Ústavný súd skúma splnenie procesných podmienok konania v každom štádiu konania, teda aj po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Ak dodatočne zistí nedostatok procesnej podmienky, alebo ak k vzniku nedostatku procesnej podmienky dôjde po prijatí návrhu na ďalšie konanie v merite veci, ústavný súd konanie zastaví, ak nedostatok procesnej podmienky nemožno odstrániť, alebo urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie (porov. Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej*

republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 324.). Ústavný súd opakuje, že podaniu návrhu na začatie konania vo veci nebráni, ak bola identická vec skončená uznesením ústavného súdu o zastavení konania.

23. Ústavný súd, vychádzajúc z odôvodnenia uznesenia o odmietnutí predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, najmä z jeho bodu 15, v ktorom sťažovateľke naznačil, že v prebiehajúcom dovolacom konaní je vytvorený priestor na prijatie výkladových pravidiel podústavnej procesnej normy v rámci všeobecného súdnictva, a ústavnému súdu prináleží až prípadná kontrola zlučiteľnosti účinkov zvolenej interpretácie so základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu, sa zaoberal aj skutočnosťou, že sťažovateľka ústavnou sťažnosťou napadla iba uznesenia okresného súdu, bez toho, aby zároveň jej ústavná sťažnosť smerovala proti uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým dovolanie generálneho prokurátora odmietol ako neprípustné.

24. Ústavný súd už v obdobnej veci vyslovil, že ak dovolanie generálneho prokurátora bude najvyšším súdom procesne odmietnuté ako neprípustné z dôvodov závislých od uváženia dovolacieho súdu, lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu bude zachovaná s poukazom na § 124 zákona o ústavnom súde. V prípade meritórneho neúspechu s dovolaním bude mať sťažovateľ možnosť podať ústavnú sťažnosť práve proti meritórnemu rozhodnutiu dovolacieho súdu (porov. III. ÚS 70/2025).

25. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 9CdoGp/1/2024 z 30. októbra 2024 dovolanie generálneho prokurátora odmietol z dôvodu, že sťažovateľka v zákonnej lehote nepodala odvolanie, pričom dovolaním namietaná procesná nesprávnosť mohla založiť dôvody na jeho podanie. Dovolacie námietky meritórne nepreskúmal. Sťažnostná argumentácia aj dôvody dovolania generálneho prokurátora pritom zhodne smerujú proti nesprávnej interpretácii § 63 CSP.

26. Keďže najvyšší súd nevykonal materiálny prieskum napadnutého uznesenia okresného súdu a sťažovateľke neposkytol konkrétne odpovede na (generálnym prokurátorom) formulované otázky vzťahujúce sa na nesprávne právne posúdenie, nie je v okolnostiach prerokúvanej veci prítomná prekážka, v zmysle ktorej by nemohli byť rovnaké otázky predmetom ústavného prieskumu, pretože v tej istej veci by mohli popri sebe existovať dve odlišné meritórne rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu (porov. napr. *a contrario* IV. ÚS 650/2021).

27. Zároveň ústavný súd konštatuje zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu podľa poslednej vety § 124 zákona o ústavnom súde s ohľadom na právoplatnosť uznesenia najvyššieho súdu (18. novembra 2024) a doručenie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu 15. januára 2025.

28. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd postavilo pred ďalšiu otázku, ktorú načrtnol už aj v uznesení o odmietnutí predchádzajúcej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd v ňom konštatoval, že sťažovateľka napriek právnomu zastúpeniu nevyužila možnosť podať odvolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o zastavení konania, v ktorom by uplatnila argumentáciu o svojom právnom nástupníctve po zomrelej žalobkyni v majetkovom spore a preukázala právne postavenie dedičky.

29. Aj z uznesenia najvyššieho súdu vyplýva tvrdenie generálneho prokurátora, že sťažovateľka nadobudla postavenie strany sporu ku dňu smrti žalobkyne aj napriek absencii uznesenia súdu o pokračovaní v konaní, že uznesenie o zastavení bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľky 6. novembra 2023 a že sťažovateľka mohla podať proti uzneseniu odvolanie, ktoré však nepodala (bod 3 uznesenia). Z kontextu odôvodnenia tohto uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd nepovažoval otázku možnosti sťažovateľky podať proti napadnutému uzneseniu odvolanie za spornú. Napokon na jeho nepodaní založil svoje rozhodnutie o odmietnutí dovolania generálneho prokurátora (pre nevyčerpanie dostupných prostriedkov, ktorými sa sťažovateľka mohla domôcť nápravy).

30. Prostriedky ústavnoprávnej ochrany sú koncipované na princípe subsidiarity ako prostriedky *ultima ratio*, ktorých využitie prichádza do úvahy až po vyčerpaní predchádzajúcich právnych prostriedkov nápravy, ktoré právny poriadok dotknutým subjektom v záujme ochrany ich práv a slobôd účinne poskytuje. Ústavný súd vyžaduje, aby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vyčerpal „dostupné“ a „účinné“ prostriedky nápravy, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv priznáva. Dostupnosť právneho prostriedku nápravy znamená, že na jeho uplatnenie je oprávnený priamo dotknutý subjekt, ktorý sa domáha ochrany svojich práv a s jeho uplatnením je spojená povinnosť príslušného orgánu verejnej moci vo veci konať a rozhodnúť. Právny prostriedok nápravy možno považovať za účinný, ak orgán verejnej moci, ktorý je príslušný o ňom konať a rozhodnúť, disponuje dostatočnou kompetenciou, ktorá mu umožní vysporiadať sa s podstatou relevantných skutkových tvrdení a právnej argumentácie dotknutého subjektu a zároveň tento orgán verejnej moci disponuje primeranou právomocou na poskytnutie dostatočnej a účinnej nápravy zisteného porušenia práv dotknutého subjektu (porov. Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 334 a nasl.).

31. Možnosť sťažovateľky podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o zastavení konania odvolanie a jej argumentácia o odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku nesprávnej aplikácie § 63 ods. 2 CSP sú pritom neoddeliteľne prepojené. Prípadný záver o tom, že okresný súd mal so sťažovateľkou pokračovať v predmetnom civilnom konaní, vedie k záveru o možnosti podať proti napadnutému uzneseniu odvolanie. Naopak, ak sťažovateľku nemožno považovať za právneho nástupcu pôvodnej žalobkyne, odvolanie proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nemala k dispozícii, čo zároveň znamená ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu okresného súdu vedúcu k odmietnutiu jej ústavnej sťažnosti.

32. Ústavný súd na tomto mieste pripomína okolnosti prerokúvanej veci. Pôvodná žalobkyňa po podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na okresnom súde zomrela. Okresný súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania o dedičstve po poručiťke, ktoré bolo napokon zastavené, keďže poručiťka nezanechala žiadny majetok. Uvedené viedlo k zastaveniu civilného konania napadnutým uznesením okresného súdu.

33. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

34. Podľa § 63 CSP (1) ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. (2) V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní

pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. (3) Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

35. Z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu za predchádzajúcej právnej úpravy spoločnej pre občianskoprávne (civilné) aj správne konanie [podľa § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) sa pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, použijú primerane ustanovenia aj štvrtej časti tohto zákona (opravné prostriedky)] ústavný súd zistil, že najvyšší súd konal o odvolaní proti uzneseniu prvostupňového súdu o zastavení konania podľa § 107 ods. 1 OSP z dôvodu úmrtia žalovanej, ktoré podal syn žalovanej z dôvodu, že súd mal v konaní pokračovať s ním. Najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Okrem iného uviedol, že aj v prípade, že by boli dané dôvody na zastavenie konania, bolo povinnosťou súdu zistiť dedičov žalobkyne a v úvodnej časti uznesenia ich uviesť namiesto žalobkyne, ktorá už po smrti nemohla byť účastníčkou konania (porov. 2Sžo/52/2008).

36. Najvyšší súd za situácie, keď okresný súd pokračoval v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke, zabezpečovacej zmluvy a kúpnej zmluvy s dedičmi pôvodného žalobcu po tom, čo bolo dedičské konanie po poručiteľovi zastavené, lebo nezanechal majetok, vyslovil, že skutočnosť, že došlo v dedičskom konaní k zastaveniu konania pre nemajetnosť poručiteľa, nespochybňuje postavenie žalobcov v tomto konaní ani ich právne nástupníctvo po poručiteľovi. Práve naopak, ak by im nebolo z tohto dôvodu umožnené do preskúmaného konania vstúpiť z dôvodu, že „nie sú dedičmi“, došlo by k odmietnutiu spravodlivosti „*denegatio iustitiae*“ (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/209/2021). Označenie dedič neznamená, že predmetná osoba aj v skutočnosti dedila (porov. 5Cdo/78/2022).

37. Z okolnosti, že konanie o dedičstve po žalovanom bolo z dôvodu nedostatku majetku zastavené, pretože majetok, ktorý je predmetom konania v súdnej veci, je sporný, vyvodili súdy nesprávny záver o neexistencii dedičov po žalovanom. V danom prípade však treba súhlasiť so žalobkyňou, že postavenie dedičom vyplýva z hmotnoprávnych ustanovení a momentom smrti žalovaného na nich prešlo právo, ktoré je predmetom tohto sporu. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že požiadavku, aby na miesto žalovaného nastúpil iba dedič, ktorému bolo právoplatne potvrdené dedičstvo predmetnej nehnuteľnosti, Civilný sporový poriadok neobsahuje (porov. *mutatis mutandis* sp. zn. 5Cdo/209/2021 týkajúce sa právneho nástupníctva na strane žalovanej strany).

38. Okrem uvedeného, najvyšší súd zdôrazňuje rozdiel medzi spôsobilosťou byť účastníkom konania (stranou sporu) pripúšťajúcou konsekvenciu v podobe zastavenia konania a vecnou legitímáciou, od ktorej závisí rozhodnutie v merite veci (5Cdo/78/2022). K uvedenému pozri aj napr. III. ÚS 176/2015.

39. Na doplnenie ústavný súd uvádza, že aj Najvyšší súd Českej republiky uznesením sp. zn. 21Cdo/1411/2007 zo 4. marca 2008 zmenil právny výklad týkajúci sa vzťahu medzi zastavením dedičského konania a zastavením iného konania, v ktorom vystupuje zomrelý ako účastník.

Predchádzajúca judikatúra oboch nižších súdov implicitne predpokladala, že zastavenie dedičského konania z dôvodu zanechania majetku nepatrnej hodnoty automaticky vedie k zastaveniu iného konania pre nedostatok právneho nástupcu. Najvyšší súd túto interpretáciu odmietol. Uviedol, že zastavenie dedičského konania nie je záväzná pre iné konanie a že súd v tomto inom konaní musí samostatne zistiť, či zomrelý zanechal majetok, ktorý by mohol pokryť nároky žalobkyne, a či existujú právni nástupcovia, s ktorými by sa v konaní mohlo pokračovať. Týmto rozhodnutím najvyšší súd zdôraznil aktívnu úlohu súdu pri zisťovaní skutočností o majetku poručiteľa a o jeho právnych nástupcoch aj v prípadoch, keď bolo dedičské konanie už zastavené. Ústavný súd pripomína, že okolnostiach tejto veci však bolo predmetom posúdenia právne nástupníctvo po žalovanom, nie po žalobkyni ako v prerokúvanej veci.

40. V tejto súvislosti možno spomenúť, že uznesenie o zastavení konania o dedičstve nemá vplyv na hmotnoprávne vzťahy dedičov. Skutkový záver, že poručiteľ nezanechal majetok, nemá záväzný charakter. Uznesenie o zastavení konania o dedičstve nie je prekážkou podania určovacej žaloby, že určitý majetok patrí do dedičstva po poručiteľovi (pozri komentár k § 198), ani prekážkou pre podanie návrhu na dodatočné konanie o dedičstve (§ 211) (pozri Smyčková, R., Števíček, M., Löwy, A., Tomašovič, T. a kol. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2024., s. 703.).

41. Uvedené dáva podľa ústavného súdu dostatočný podklad na záver, že sťažovateľka mala proti napadnutému uzneseniu okresného súdu k dispozícii (riadny) opravný prostriedok, ktorým sa mohla domáhať ochrany svojich v tejto ústavnej sťažnosti označených práv. Uvedený záver je podporený aj prístupom generálneho prokurátora a najvyššieho súdu v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, ktoré predchádzalo podaniu tejto ústavnej sťažnosti.

42. Zo záveru, že postavenie dedičom vyplýva z hmotnoprávnych ustanovení a k prechodu práv dochádza momentom smrti žalovaného (5Cdo/209/2021), ako aj vychádzajúc z § 63 CSP, ktorý na rozdiel od § 80 CSP nevyžaduje, resp. neráta s procesnou aktivitou právneho nástupcu strany sporu, možno vyvodit', že možnosti podať odvolanie by nemala brániť absencia uznesenia o pokračovaní v konaní. V prípade vydania uznesenia o pokračovaní by okresný súd nevydal uznesenie o zastavení konania, čo vylučuje samotnú úvahu o možnosti podať proti nemu odvolanie.

43. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. V prípade jej nesplnenia platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná. Výnimkou z tohto pravidla je situácia, keď sťažovateľ preukáže, že právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je na sťažovateľovi. K okolnostiam nepodania odvolania sa sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nevyjadruje.

44. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť pre jej neprípustnosť v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

45. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu